

STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

SVENSKA
DJURHÄLSOVÅRDEN

VÄXA
SVERIGE

Till ägare av nötkreatur, får, getter

Smittspridning ger skydd mot schmallenbergvirus Råd inför betessäsongen

Infektion med schmallenbergvirus hos vuxna djur ger inga eller lindriga symptom. Om hondjuren är dräktiga kan infektionen leda till kastningar eller missbildningar.

Konkreta råd för att förhindra infektion med schmallenbergvirus när hondjuren är dräktiga är att:

- Maximera ungdjurens exponering för svidknott - djur som blir smittade tidigt i livet är immuna när de blir dräktiga
- Betäcka ungtackor och unggetter i början på den knottfria säsongen

Bakgrund

Under sensommaren och hösten 2012 spreds schmallenbergvirus över hela Sverige. Viruset sprids av svidknott och orsakar omlöpningar, kastningar, missbildningar, svag- och dödfödslar hos nötkreatur, får och getter om djuren smittas under första delen av dräktigheten. För andra djurgrupper än dräktiga har smittan ingen praktisk betydelse under svenska förhållanden. Alla som smittas blir sannolikt immuna och drabbas därmed inte på nytt under kommande dräktigheter. Förlusterna under lamnings-, kalvnings- och killningssäsongen 2012-2013 var stora. Detta beror på att alla tama idisslare var mottagliga för smittan eftersom den då var ny i Sverige, och att många hondjur smittades under första delen av dräktigheten.

Mer information om schmallenberg finns på näringens och myndigheternas hemsidor.

Inför kommande betessäsong

Säsongen för svidknott är från april till november. Mottagliga djur som är i tidig dräktighet under den perioden riskerar om de smittas att få foster med skador orsakade av schmallenbergvirus. Eftersom kvigor är äldre när de blir dräktiga än ungtackor och unggetter är chansen större att kvigor redan har smittats tidigare och därmed är immuna. Maximera därför ungdjurens exponering för svidknott så att de är immuna när de blir dräktiga.

Svidknott dras till djur, och ladugårdar är inte svidknottssäkra. Djur kan bli smittade både utomhus och inne på stall. Det går inte att förhindra smitta med schmallenbergvirus genom att alltid hålla djuren inomhus. När svidknotten är särskilt svåra kan det dock av djurskyddsskäl vara nödvändigt att under kortare perioder hålla djur inne under natten.

Insektsmedel som används vid svåra insektsangrepp är sannolikt också verksamma mot svidknott. Medlen kan dock inte stoppa spridningen av schmallenbergvirus i tillräcklig grad. Stor användning av insektsmedel kan också orsaka att insekter utvecklar resistens.

Vaccin kommer sannolikt inte att finnas i tid för att det ska kunna användas under 2013. Vaccinering ger (liksom naturlig smitta) immuna djur men med skillnaden att vaccinet sannolikt måste ges varje år. När vi vet bättre hur schmallenbergvirus kommer att spridas framöver kan råd ges om vilka besättningar som kan ha nytta av att vaccinera istället för att utnyttja den naturliga immuniteten.

Chansen är stor att de flesta djuren redan är immuna i alla besättningar i södra Sverige samt för de besättningar som 2012 drabbades av kastningar och missbildningar på grund av schmallenbergvirus. I områden med många immuna djur blir också spridningen av schmallenbergvirus mindre omfattande. I områden där det finns fler osmittade besättningar (se karta) är risken högre för kastningar och missbildningar.

Schmallenberg är en ny sjukdom och det finns fortfarande många kunskapsluckor. Erfarenheterna från blåtunga (bluetongue) går inte att använda rakt av eftersom det handlar om två olika sjukdomar. Vi vet inte hur mycket smittade svidknott det kommer att finnas i år. Vi vet inte hur stor andel av nötkreaturen, fåren och getterna som inte ännu blivit smittade och fortfarande är mottagliga för schmallenbergvirus. Förhållandena kommer att variera för de olika djurslagen, för olika grupper av djur, i olika delar av landet, beroende på vädret och omgivningsfaktorer som vind och fuktighet i markerna. Allt eftersom våra kunskaper och erfarenheter ökar kan råd revideras och förbättras. Det är nödvändigt att råd till enskilda gårdar bygger på de lokala förutsättningarna.